

המקום & Talmud-online.nl

Parashat Chayei- Sarah תַּיִי שָׂרָה 23 Nov 2024 / 22 Cheshvan 5785.
Bereshiet (Genesis) 23:1-25:18

Onze Parasha van deze week spreekt over Sarah's leven, zij was onze eerste moeder, samen met onze heilige voorvaders. Het eerste woord in onze parasha is "VaYehiyu" ("ויהיו" en haar jaren waren); de numerieke waarde van dit woord is 37, dit verwijst ook naar de leeftijd van haar zoon Jitschak ("יצחק") op het moment van haar dood, was zijn test op de berg Moria. Dit leert ons dat Sarah haar leven alleen als een echt leven beschouwde terwijl ze haar zoon Jitschak kreeg. Sarah was negentig jaar oud toen ze haar enige zoon kreeg. Ze stierf op honderdzevenentwintigjarige leeftijd en was daarmee zevenendertig jaar moeder, en het woord "VaYehiyu" ("ויהיו") verwijst naar deze 37 jaar moederschap. Sarah voelde zich echt pas levend gedurende zevenendertig jaar na de geboorte van Jitschak, omdat de meeste vrouwen zichzelf echt als "levend" beschouwen nadat ze kinderen hebben gekregen. De Talmoed (Nedarim 60:4) leert ons dat iemand die kinderloos is, niet als echt levend wordt beschouwd, aangezien de eerste Mitswa in de Torah het krijgen van kinderen is. We leren dit ook van Rachel, die tegen Ja'akov zei dat ze zichzelf als "dood" beschouwt zonder kinderen.

De Torah verdeelt Sarah's leven in drie delen: 100, 20 en 7 om ons te leren dat ze haar 100 jaar zonder enige zonde leefde als een 20-jarige. En haar 20 jaar staat voor zo jong als een 7-jarig kind dat rein is. Het woord Sarah ("שרה") betekent ook in haar wonen, verwijzend naar de Heiligheid van HaShem die in Sarah woonde, aangezien zij een zeer rechtvaardige vrouw was. Zolang Sarah leefde, rustte de Shechina ("שכינה" HaShems glorie) boven en in haar tent. Ze had altijd genoeg te eten, haar Challot (Sjabbatsbrood) was altijd vers van vrijdag tot de volgende vrijdag, en haar Sjabbat-kaarsen werden nooit gedoofd. De Torah verdeelt Sarah's jaren in de woorden honderd, twintig en zeven "שבע מאה עשרים";, in het Hebreeuws spellen deze het woord "Shema" ("שמע"). We zien dat Hashem aan Avraham zinspeelde op haar leeftijd van overlijden. In (hoofdstuk 21:12) maakte Hagar een aanfluiting van Sarah, Sarah beval Avraham om zich van haar en haar zoon Ismaël te ontdoen. Avraham vroeg HaShem of hij aan zo'n verzoek van Sarah moest gehoorzamen, en HaShem antwoordde; "alles wat Sarah je vroeg te doen, moet je doen" ("כל אשר תאמר אליך שרה, שמע בקלה"). Het woord "ש.מ.ע" "Shema" is het acroniem voor Sarah's leeftijd 137 jaar op het moment van haar overlijden.

Avraham keerde (zonder Jitschak) terug naar Be'er Sheveh ("באר שבע") om Sarah alles te vertellen over de wonderen die hij zojuist had meegemaakt, maar ze was er niet. Onze wijzen leggen uit dat ze vertrok, op weg naar Hebron ("חברון"), op zoek naar haar zoon en echtgenoot. De Midrasj vertelt ons dat Satan ("שטן") gefrustreerd was dat hij het niet kon "winnen" van Avraham en Jitschak toen ze beiden de test van HaShem doorstonden. Dus deed hij zich voor als een engel die eruitzag als Jitschak en vertelde Sarah dat hij door Avraham bij het altaar was geofferd. Ze geloofde hem niet en vroeg de vier reuzen die ook in Hebron

המקום & Talmud-online.nl

woonden (Sheshai, Achiman, Talmi en hun vader) om de bewering van Satan te verifiëren. Ze keken in de richting van Jeruzalem en stelden vast dat ze een man zagen die een mes boven een kind op het altaar hield.

We weten dat Sarah in Be'er Sheva woonde ten tijde van de Akeida en dat ze onmiddellijk vertrok op weg naar Hebron nadat ze hoorde van de Akeida van Jitschak. Waarom? Ze had naar Jeruzalem moeten gaan, naar de berg Moria. Onze wijzen zeggen dat Sarah op de hoogte was van de goddelijke locatie van "Mearat HaMachpelah" ("מערת המכפלה") en het veld waar het zich bevond. Ze wilde er zijn op het moment van haar overlijden, zodat ze erin begraven kan worden. In het lied "Eshet Chayil" ("אשת חיל") wordt hierover haar ook gezinspeeld in de zin van Misjlei (spreuken) 31:17: "זָמְמָה שָׂדֵה, וַתִּקְחֶהּ" (zamema sade vattiekachehoe) ze beschouwt een veld en koopt het. Dit betekent dat zij (Sarah) een veld overweegt, en een plan smeedde om het in te nemen sprekend over het veld waar "Mearat HaMachpelah" is. Het woord "חברון" (Chevron lees Hebron) heeft een geheime code die verwijst naar de toekomstige bewoners, de mensen van Charan (geboorteplaats van Avraham), aangezien de twee woorden in "חברון" staan. De woorden "חרן" (Charan) en "בו" (Bo) vormen het woord "חברון". De Zohar zegt dat elke joodse Neshamah die passeert (sterft) eerst naar de grot gaat en klaagt bij Adam en Eva, hen de schuld gevend voor hun zonde en de (de ziel) dood.

De Zohar heeft een diepgaande en onthullende leer over het woord "וְלִבְתָּהּ", "VeLivcotah" (om haar roepen (in vers 2). We merken hier in deze zin dat de letter "כ" "Kaf" half zo groot is als de rest van de letters, de Zohar legt uit dat Sarah een dochter had die op hetzelfde moment stierf als Sarah. Als we het woord "וְלִבְתָּהּ" "VeLivcotah" (om haar huilen) lezen zonder de letter "כ" "Kaf", zal er "וְלִבְתָּהּ" "VeLevitah" voor haar dochter staan. Dit betekent dat Avraham kwam om te loven en te huilen over zowel Sarah als zijn dochter. De Zohar zegt dat Sarah het lichaam vertegenwoordigt en Avraham de ziel, wanneer ze verwijst naar de spirituele en fysieke aspecten van Bnei-Yisrael.

Er waren zeven profetessen:

Sarah שרה, Miriam מרים, Devorah דבורה, Chanah חנה

Avigail אביגיל, Chuldah חולדה en Ester אסתר (ze regeerde over 127 landen, net zoals Sarah 127 jaar oud was)

Toen Avraham Sarah prees, vroeg hij: "Waar kan men een vrouw vinden die zo groot is als jij?" De Midrasj vertelt ons dat koning Salomo ("שלמה המלך") in het boek Misjlei (Spreuken) hoofdstuk 31 een epiloog aan zijn moeder schreef waarin hij enkele van Avrahams woorden gebruikte: "de vrouw met een nobel karakter, een vrouw met moed (Sarah), een Eshet Chayil ("אשת חיל"). Hij beschreef de grote rechtvaardigheid van zijn moeder (en Sarah) en benadrukte elk van haar kwaliteiten met behulp van alle Hebreeuwse letters (het hele alfabet), terwijl ze de wetten van de Torah van begin tot eind vervulde (van "א" tot "ת"). Sarah was zo

המקום & Talmud-online.nl

verdienstelijk dat HaShem rechtstreeks met haar sprak, in tegenstelling tot alle andere profetessen. Ze had het volledige bevel over de Engelen en toen ze een van hen vroeg om iets te doen, haastten ze zich om haar wil te vervullen zonder eerst met HaShem te verifiëren. Onze wijzen zeggen dat onze Neshamah (ziel) de "Eshet Chayiel" is; anderen zeggen dat de Torah ook als de "Eshet Chayiel" wordt beschouwd.

De Torah schrijft dat Avraham "opstond" om te onderhandelen met de zonen van Chet (" בני חת"), vanaf de plaats waar Sarah lag (wachtend op de begrafenis), om haar begraafplaats te bespreken. Hij verliet deze plaats om geen gebrek aan respect te tonen voor de doden (Sarah), omdat ze niet terug kunnen praten (aangezien het de Halacha is). Vanaf hier leren we de Halacha van de begrafenis, omdat we het onmiddellijk moeten uitvoeren en deze moet niet worden uitgesteld (lieft binnen 24 uur). De vraag werd gesteld waarom Avraham met de "zonen van Chet" wilde praten en niet met hun leider Efron ("עפרון"). De Midrasj vertelt ons dat er weinig gezichtspunten zijn voor zo'n daad; het zou kunnen zijn om het belang van de begraafplaats niet te bagatelliseren en om er niet te veel aandacht op te vestigen door de lokale bevolking. Avraham wist ook dat hun leider, Efron, blij zou zijn te horen dat Avraham eerst met zijn ondergeschikten sprak, aangezien hij, Efron, berucht was als iemand die op zoek was naar eer en roem. Avraham wilde dat hij zich belangrijk en vorstelijk voelde, dus sprak hij eerst met zijn dienaren. Avraham maakte er een punt van om hen te vertellen dat hij zowel een burger als een gast is om de beloften van HaShem te benadrukken dat het land hem toebehoort, aangezien hij ook de rechten op dit land heeft.

We zien (vers 23:5) dat de zonen van Chet reageerden, zeggende... " וַיֵּעָנוּ בְנֵי-חַת אֶת-אַבְרָהָם, " (Vajanoe v'nei Chet et Avraham lemor lo); het woord "Lo" ("לו") betekent "voor hem". Het mooie hiervan is dat de numerieke waarde van het woord "Lo" ("לו") 36 is, wat daarmee verwijst naar het aantal jaren dat Avraham onder hen in Hebron woonde. In vers 23:8 had Avraham een profetie met betrekking tot de begraafplaats, aangezien hij begreep dat niet alleen hij en Sarah daar begraven zullen worden, maar ook die hem waren voorgegaan (Adam en Eva) maar ook toekomstige voorvaderen, zoals het vers zegt "om de doden voor mij te begraven" (" לְקַבֵּר אֶת-מִתֵּי מִלְפָּנַי ") likbor et metie milfanai). Het woord "מִלְפָּנַי" (voor mij) verwijst naar toekomstige bewoners. De numerieke waarde van het woord "Lefanai" ("לפני" – voor mij en voor) is 170, hiermee verwijzend naar het aantal jaren later dat Ja'akov daar inderdaad begraven zal worden.

Avraham wist hoe hij moest omgaan met Efron (עפרון (wat ook het woord potlood in het Hebreeuws spelt) en verwees ernaar alles op schrift te hebben gedocumenteerd. Hij wist dat hij de begraafplaats moest kopen om het toekomstige bezit veilig te stellen zonder enige twijfel of twist door toekomstige generaties. Efron was daarmee de eerste "makelaar" in de Torah. Avraham wist dat zijn actie in de toekomst dat land zou beschermen tegen "opgeëist" worden door anderen, en hij wilde ervoor zorgen dat "Mearat HaMachpelah" voor altijd aan

המקום & Talmud-online.nl

het Joodse volk zou toebehoren. Dit leert ons ook de wetten van het kopen van land en het hebben van een schriftelijke akte waarin het exacte perceel in detail wordt beschreven.

Er zijn drie plaatsen in de Joodse geschiedenis waar land werd gekocht en waarvoor wordt betaald in Israël

Avraham kocht de grot "מערת המכפלה" "Mearat HaMachpelah"

Ja'akov יעקב kocht de begrafenis van Joseef in Shchem

Koning David kocht de site voor בית המיקדש Bait HaMikdash.

Efron was hebzuchtig en hoewel hij het land gratis aan Avraham aanbood (niet echt), wist Avraham dat het slechts een techniek van onderhandelen was. Avraham betaalde 400 zilveren munten voor het land, in het bijzijn van alle mensen in de stad die getuige waren van deze transactie. De Midrasj zegt dat Efron van Avraham stal terwijl hij de munten aan het wegen was en dat HaShem daardoor iets van hem wegnam. Na de transactie schreef de Torah de naam van Efron zonder de letter "Vav" ("ו") op verschillende plaatsen, "עפרון" in tegenstelling tot "עפרון". Door deze 400 munten te geven, ook al was het een exorbitant bedrag voor zulk land, beloofde HaShem Avrahams nageslacht met 210 jaar ballingschap in plaats van 400 jaar zoals beloofd was.

Avraham vond dat hij te oud werd en wilde een vrouw voor zijn zoon vinden terwijl hij nog leefde. Hij riep Eliëzer, zijn trouwe dienaar, en instrueerde hem, en vroeg hem een eed af te leggen, om de juiste vrouw te vinden om met zijn zoon te trouwen en dat hij zeker niet om van de vrouwen van de Kanaänieten te nemen. Avraham zei tegen Eliëzer dat hij terug moest gaan naar zijn geboorteplaats (Aram-Naharaim) en degene moest vinden die het verdiende om met zijn zoon te trouwen. Hij beloofde Eliëzer dat de juiste vrouw zich uit vrije wil bij hem zou voegen. De Midrasj vertelt ons dat, omdat Jitschak op de berg Moria werd gered, hij zeer heilig was en geen Kanaänitische vrouw of een tweede vrouw zoals zijn vader mocht hebben. Jitschak was ook de enige die het land Israël nooit verliet, in tegenstelling tot zijn vader en zijn zoon Ja'akov.

Eliëzer vertrok met tien kamelen uit de kudde van Avraham, dit is om ons te leren dat, wanneer hij op een heilige missie was, zelfs zijn dieren rechtvaardig waren. Eliëzer ging op weg en HaShem deed een wonder met zijn reizen; een reis van Hebron naar Charan ("חרן") die normaal gesproken zeventien dagen zou duren, duurde nu slechts drie uur. Eliëzer kwam dezelfde dag nog bij de waterput aan, begrijpende dat HaShem bij hem was; hij bad tot HaShem, verwijzend naar Hem als de God van Avraham, en vroeg Hem om hem te helpen bij het vinden van het juiste meisje voor Jitschak. Om er zeker van te zijn dat hij de juiste vrouw zou vinden, zei hij tegen HaShem dat hij het meisje om water zal vragen voor zichzelf en de kamelen, en als zij niet alleen hem water zal aanbieden, maar ook aan zijn kamelen, zal hij weten dat zij de ware is.

המקום & Talmud-online.nl

Eliëzer's gebed werd verhoord en Rivkah kwam bij de waterput. De Midrasj zegt dat ze nooit eerder naar de bron ging, omdat ze als een prinses was als de dochter van de belangrijkste (en slechtste) man, Betuel ("בתואל"). Ze had dienaren die dit soort werk voor haar zouden doen, maar bij deze heilige gelegenheid liet HaShem Rivkah gaan. Haar vader Betuel ("בתואל") "verdiende" zijn naam vanwege zijn gruwelijke zonden. Eliëzer's test was dat hij Rivkah vroeg om water te geven voor hem en zijn kamelen; Ze deed het allemaal zelf zonder de hulp van haar bedienden. De Midrasj leert ons dat het water naar haar toe kwam en haar emmer vanzelf vulde. Ze gaf Eliëzer water en zorgde ervoor dat de kamelen genoeg water hadden totdat ze helemaal vol waren. Aangezien ze meer dan 53 liter drinken en het in hun 3 kamers in hun maag bewaren kunt u zich wel voorstellen hoeveel werk het was om ze van water te voorzien.

Eliëzer merkte op dat Rivkah een bescheiden en rechtvaardige vrouw was. Hij haalde een gouden ring tevoorschijn die een halve sikkkel woog en twee gouden armbanden die tien sikkkel wogen. We leren van zo'n daad door het geven van de juwelen door Eliëzer een paar dingen. Ten eerste dat hij bijna tegen de instructies van Avraham inging en haar als het ware "omkocht". Ten tweede begreep Eliëzer ook dat zij de zus was van Lavan ("לבן") die een slechte man was, en dat Rivkah ook aan dergelijk gedrag werd blootgesteld. Eliëzer wilde er zeker van zijn dat Rivkah de rechtvaardige werd getoond, maar ook dat de juwelen van haar zullen zijn. In het verleden ontmoetten onze voorouders en rechtvaardige leiders hun vrouw bij de "באר", "Be'er" (waterput), vandaag ontmoeten Joodse mannen helaas hun "toekomstige vrouw" in de "באר", "Bar"... zelfde letters, ander drankje.

Ik wil er ook nog graag op wijzen dat volgens het "Nieuwe Testament" de christenen beweren dat de grot van de aartsvaders zich in Sichem (Latijn: Neapolis; Arabisch: Nablus) bevindt en dat HaShem hen deze "informatie" gaf, zoals we zien staan in Handelingen 7:16 van de christelijke Bijbel. Dit zou ons ook gelijk moeten leren dat hun zogenaamde "door God gegeven Boek" verkeerd en nep is, het is slechts een slechte kopie van onze Torah met veel fouten erin. Zoals men schrijft in (Handelingen 7:16) "en hun lichamen werden teruggebracht naar Sichem en in het graf gelegd dat Avraham voor een som zilver had gekocht van de zonen van Hamor in Sichem". Onze Torah schrijft in Bereshiet (Genesis) 23:1-20 dat Avraham de grot en het veld kocht van Efron in Hebron en niet van de "zonen van Hamor in Sichem"! De grot is en is altijd in Kiryat Arba'a geweest, wat Hebron is en niet Nablus!

Jaäcov Noorland talmid van Rabbi J. de Leeuwe.